

Pedig ennél sokkal egyszerűbb és olcsóbb, ha a csemetekertet szeptembertől már nem gyomláljuk. Megüllepedett talaj nem fagy fel.

Augusztus után már a gyomnövények sem nőnek akkorára, hogy a csemetéknek árthatnának és főleg nem teremnek magot. A talaj megülleszik, s a rajta nőtt növényzet megvédi a felfagyástól.

Természetesen melegebb vidéken később, hidegebb vidéken korábban hagyható abba a gyomlálás.

Ősszel a csemetekert szépsége ugyan szenved, de ez előtt bátran szemet hunyhatunk.

Napikérdések.

A faárak. — A nyári döntések. — Minden talpalatnyi földet hasznosítani kell.

Már a háborút megelőző két év alatt azt a sajátságos tapasztalatot szereztük, hogy az üzleti pangás ellenére a fűrész-áru ára nem szállt alá, hanem ellenkezőleg időről-időre puhafakarteljeink áremeléséről hallottunk. Ennek a magában véve természetellenes jelenségnek meg volt az a jó hatása, hogy a felhalmozott nagy készletek értékcsökkenését mintegy mesterségesen megakadályozta és ezzel számos fakereskedelmi cég bukásának elejét vette. Ennyiben és eddig a határig a kartellek jó hatását el kellett ismerni, minden további árfelcsigázás már a fogyasztók határozott kárára volt. Csodálatosképen a háboru tartama alatt is ugyancsak áremelésekkel találkozunk és pedig nem jelentéktelenekkel, hanem éppenséggel meglepőekkel. A fa kivitele be van tiltva, építkezés úgy a vidéken, mint a városokban alig van, az asztalosműhelyekben pihen a gyalu, s a fakartelek mégis sohasem ismert, szédítő mértékben emelték a metszett anyag árát.

Az erdélyi kartel jár ebben a tekintetben elől, a felsőmagyarországi esetről-esetre hűségesen követi. Az egy hüvelyk vastag, 8—12 hüvelyk széles erdélyi osztályozatlan luczfenyődeszka ára volt 1908-ban köblábanként 168 fillér (m^3 -ként 53·25 K), 1909-ben 180 fillér (57 K), 1910-ben 190 fillér (60·2 K), 1911. és 1912-ben 210 fillér (66·5 K), 1914-ben 240 fillér (76 K), 1915. febr. 15. óta

300 fillér (95 K). A 12 mm ($1\frac{1}{2}$ hüvelyk) vastagságu 30 cm széles osztályozatlan luczfenyődeszka köbméterének árjegyzése ma 110 K!

A silányabb minőségekben arányos volt az áremelés. Fenti méreteken a másodrendű luczfenyődeszka (erdélyi) volt köblábanként 1908-ban 148 fillér (m^3 -e 46·9 K), 1909-ben 160 fillér (50·7 K), 1910-ben 170 fillér (53·9 K), 1911—1912-ben 180 fillér (57 K), 1914-ben 200 fillér (63·4 K), 1915-ben 250 fillér (79·2 K).

Az 1908—1912-ig terjedő időszakban bekövetkezett áremelés egyrészt az annexiós válság dacára jó üzleti viszonyokban és a termelési költségek kétségtelen emelkedésében elfogadható magyarázatot talál s nem is volt ugrásszerű. Az 1912. év közepe óta azonban az árak emelése, különösen a gyengébb minőségekre vonatkozóan, a kereslettel és a készletekkel arányban nem volt s a természetes árhanyatlás megakadályozását célozta. Nem is lehetett ezt a felemelt árat mindig megvalósítani s egyes megingott czégek termelése en bloc a nagyban való eladás által indokolt mértéknél is jóval alacsonyabb árakon mentek át uj, tőkeerős tulajdonosok kezébe. Egészben véve azonban az árak leromlását, a nagy készletek elértéktelenedését sikerült megakadályozni s ennek közgazdasági jelentőségét kicsinyelni nem akarjuk; ellenben a pangás ideje alatt az árak további emelését legfeljebb az időközi kamatveszteség s az újabb termelésű anyag termelési költség-többlete erejéig mondhatjuk reálisnak.

Ebben az állapotban szakadt reánk a háború. Ennek a fakeskedelemre való kihatásáról elmélkedve, az Erdészeti Lapok múlt évi november 1-én megjelent füzetében úgy véltük, hogy a háború végével a megcsökkent újabb termelés és a feléledő nagy szükséglet miatt a faárak lényeges emelkedésével számolhatunk. Hogy ellenben az a fűrészáru, amelynek köbmétere már 55—80 K árat ért el, már a háború folyamán további ugrásszerű áremelkedéssel 65—95 K-ra, sőt ennél is magasabb értékre szökjék fel, arra számítani nem lehetett, s ez nem is egyéb, mint a bekövetkező jobb viszonyok — nagyobb kereslet és kisebb készletek — előlegezett számbevétele, amely a jobb minőségű választékokra vonatkozóan reális értékkel egyelőre egyáltalán nem bír, mert azok ma alig értékesíthetők; a gyengébb minőségű választékoknál pedig ugyyszólván kizárólag a hadseregnek váratlanul nagy szükségletét

drágítja meg, s alappal, ha a tavalyi árak alacsonyok lettek volna, annyiban bírna, hogy ez a szükséglet (barakkok építése stb.) a silányabb minőségű anyagkészleteket szemlátomást megritkította, az új termelés pedig a Tisza felső szakaszának vízkörnyékén teljesen megakadt, s az ország többi részeiben is a fának az erdőből való kiszállítása, a fuvarerő megfogyása és a februárig ugyyszólván hómentes tél miatt késedelmes és hiányos. A munka- és fuvarbérek emelkedése, amelylyel a kartel az áremelést főként indokolja s amely csak az új termelést terheli, nem okolhatja meg a készárúnak oly nagymérvű drágítását.

Míg tehát az új termelésű anyagnak s általában a fának a háboru után való áremelkedésével számolni kellett, addig a faáraknak ily óriási, váratlan felemelése ma lényegileg a hadseregszállítások üzleti kihasználására irányul.

Keresve azokat a következtetéseket, amelyek a készáru árának emeléséből az erdőbirtokosokra nézve levonhatók, azok mások nem lehetnek, mint hogy azoknak semmi okuk sem lehet ma akár öntermelte fűrészárújukat (ilyen ugyan kevés van), akár termelt állapotban levő vagy tövön álló fatermésüket a háboru miatt nyomott árakon eladni. Ahol a hadműveletek közelsége az erdőgazdaságot, a termelést lehetetlenné vagy bizonytalanná teszi, ott egyáltalában nem lehet, vagy ha olcsó ajánlatok történnek, nem kell egyelőre eladni az erdőt vagy terményeit, az ország többi, hála a Gondviselésnek, *tulnyomó* részében ellenben általában semmi ok sincs kényszereladásokra, hanem a fát csak oly áron kell eladni, amely a készáru értékéből reális alapon leszármaztatható. Ha a fakartel már felcsigázta az árakat, semmi értelme sem volna, hogy annak pénzügyi eredményét még azzal fokozzuk, hogy míg ő terményeit drágítja, addig a nyers anyagot az eddiginél is olcsóbban adjuk.

A fenti helyzetképben egyuttal befoglaltatik a felelet arra a kérdésre, hogy a nyári döntést mily mértékben eszközöljük? Ott, ahol a termelést a viszonyok megengedik, az a rendelkezésre álló munkaerő teljes kihasználásával felveendő, mert a fára a háboru után nagy szükség lesz még abban az esetben is, ha pl. az építkezések nálunk nem indulnának meg a kívánt gyorsasággal. Oroszország, Lengyelország, Galiczia, Keletporoszország, a Vogesek fa-

termésének időleges hiánya éreztetni fogja hatását az európai s különösen a német fapiaczon.

Jó áron lesz a luczfenyő kérge is értékesíthető, azt tehát mindenütt termeltessük és bocsássuk áruba. A fenyőcser ára a termelési állomásokon ma 13 K q -ként. A külföldi cserzőanyagok hiánya miatt a tölgycserkéreg ára is emelkedik. Ha a kéreg jó értékesítését biztosítottuk, czélszerű tölgyсарjerdőkben a folyó évben két évi vágásterületet, esetleg többet is kitermelteni. A kéreg jó értékesítésének lehetőségét továbbá fel kellene használni arra, hogy szálerdők fiatalosaiban előforduló kővér tuskóсарjakat, amelyek a magról kelt csemetést elnyomják, minél nagyobb területen termeltessük és hántassuk.

*

Az élelmiszerek behozatalától elzárt országunkban a folyó év tavaszán az legyen a jelszó, hogy egy talpalatnyi területet sem szabad hasznosítás nélkül hagyni! Ugar ne maradjon, be kell vetni minden arra való területet. Ebből a törekvésből ki kell vennie részét az erdészetnek is és serkentőleg, oktatólag kell hatni, jó példával előljárni az erdős hegyvidéken, ahol mezőgazdasági szakértő kevés van.

Figyelemre való az az eszme, amelyet Róth Gyula m. kir. főerdőmérnök vetett fel az Erdészeti Lapok szerkesztőségéhez intézett következő megszívlelésre méltó sorokban:

„Közismert dolog, hogy a zöldségfélék jó része külföldről jön hazánkba, Olaszország, a Balkán-államok nagy mennyiséget küldenek, sőt legutóbb némi csodálkozással tudhattuk meg a fővárosi zöldségtermelő telep igazgatójának nyilatkozatából, hogy savanyítani való káposztát Hollandiából hozatunk“.

„A háboru előre nem látható bonyodalmai könnyen okozhatják azt is, hogy ezek az országok bezárulnak előttünk és kizárólag önmagunkra leszünk utalva, sőt Osztrák- és Németország számára is nekünk kell termelnünk. Ennek következtében már előre kell intézkednünk aziránt, hogy minden alkalmas és rendelkezésre álló helyet kihasználjunk.“

„Ezért nagyon helyénvalónak találnám, ha a kincstári és állami erdőhivatalok és a nagy magánuradalmak nagy kiter-

jedésű csemetekertjeik egy részét a folyó évre erre a czélra használnák fel és tavasszal a nélkülözhető, mennél nagyobb területeket zöldségekkel vetnék be.

„A csemetekertek erre nagyon alkalmasak, mert gondosan mivelt talajuk van, rendszeren öntözésre is vannak berendezve, be vannak kerítve, utakkal behálózva, felügyelet alatt állanak, könnyen hozzáférhetők, szóval megvan minden kellékük, ami a zöldségtermeléshez szükséges.”

„A megfelelő és szakértő gondozásban sem lesz hiányuk, mert erdőtisztjeink és erdőőreink is jóformán mind jártassággal birnak a zöldségtermelés körül, hiszen a külső szolgálatban állók körülbelül mind foglalkoznak avval.”

„Hogy egy esztendőnek csemetetermelése emiatt kiesik vagy legalább lényegesen csökkenni fog, az avval a ténnyel szemben, hogy három, háboruban álló ország létfeltételeit ezen az uton lényegesen megkönnyítjük, számot egyáltalán nem tehet.”

De nemcsak a csemetekertekben, hanem az illetményföldeken és bérbeadott földeken is szorgalmaznunk kell, szükség esetén pedig ki kell erőszakolnunk a többtermelést. Nem vagyunk barátai a vágások mezőgazdasági elő- és közteshasználattal való felujításának, amely már sok helyen vezetett a talaj kizsárolásához (eleinte jól növő, a kapálás elmaradása után megrekedő tölgyfiatalosok!), vagy a hegyvidéken sok szép vegyes erdő helyén létesített tiszta luczfenyveseket. A mai viszonyok között azonban ott, ahol a vágások ily használata szokásos, a felujításnak egy évvel való elodázása s minél több vágásterületnek burgonya, kukoricza és gabonafélékkel való bevetése indokolt. Nagy és mezőgazdasági időleges használatra alkalmas tarvágások és parlagterületek ilyenmő megművelésére a hadifoglyok munkába állítása is ajánlatos lenne.

A fődolog azonban, hogy a helyzet komolyságához mérten kitartással, hozzáértéssel, szervezőképességgel és agilitással fogjunk hozzá ahhoz, hogy a megcsappant munkaerő ellenére tényleg ne maradjon műveletlen föld hazánk területén!

